

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/33/2013
Identifikačné číslo spisu:	3112010065
Dátum vydania rozhodnutia:	11.12.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Milan Karabín
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:3112010065.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Milana Karabína a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci proti obvinenej J. C. pre trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 Tr. zák. účinného do 31. 12. 2005 prerokoval na verejnom zasadnutí konanom 11. decembra 2014 v Bratislave dovolanie obvinenej J. C., nar. X. X. XXXX, podané prostredníctvom obhajcu JUDr. Juraja Trokana, advokáta Advokátskej firmy Trokan & Urbančoková so sídlom Dom Pavla, ul. Ľ. Štúra 5, Trenčianske Teplice, v súčasnosti zastúpenej obhajcami JUDr. Jánom Drgoncom, DrSc., advokátom, ul. Klincova 37/B, Bratislava a JUDr. Petrom Schmidlom, advokátom Advokátskej kancelácie so sídlom ul. Záhorácka 11/A, Malacky, proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne z 2. augusta 2012 sp. zn. 2 To 78/2012 a rozhodol

rozhodol:

I. Podľa § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovuje, že uznesením Krajského súdu v Trenčíne z 2. augusta 2012 sp. zn. 2 To 78/2012 a v konaní, ktoré mu predchádzalo, bol z dôvodu § 371 ods. 1 písm. i/ a k/ Tr. por.

porušený zákon

v ustanoveniach § 319 Tr. por., § 9 ods. 1 písm. a/ Tr. por. a § 67 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v jeho znení účinnom ku dňu 29. 6. 1998
v neprospech obvinenej J. C..

Podľa § 386 ods. 2 Tr. por. napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sa z r u š u j e.

Z r u š u j e sa aj rozsudok Okresného súdu Trenčín z 18. mája 2012 sp. zn. 2 T 6/2012.

Zrušujú sa aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Okresnému súdu Trenčín sa p r i k a z u j e, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

II. Podľa § 380 ods. 2 Tr. por. sa obvinená J. C., nar. X. X. XXXX v H., neberie do väzby s tým, že sa ihneď prepúšťa z výkonu trestu odňatia slobody na slobodu.

Odôvodnenie

Na obvinenú J. C. bola dňa 11. januára 2012 podaná na Okresnom súde Trenčín obžaloba pre trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. f/ Tr. zák. č. 140/1961 Zb. účinného do 30. 6. 1998, teda že sa tohto trestného činu mala dopustiť v úmysle získať majetkový prospech na tom skutkovom základe, že

dňa 28.06.1998 v presne nezistenú hodinu, v priestoroch rodinného domu v U., na ul. C.. X, patriacemu poškodenému W. X., v úmysle získať majetkový prospech pristúpila zozadu k poškodenému W. X. a z bezprostrednej blízkosti ho jedenkrát strelila revolverom kal. 38 Special do oblasti hlavy v mieste záhlavovej kosti, čím došlo u poškodeného k zlomenine spodiny lebečnej, pomliaždeniu mozgu, krvácaniu do mozgu a k zlyhaniu riadiacej a regulačnej funkcie centrálného nervového systému mozgu, čo viedlo k jeho smrti a následne požiadala C.B., trvale bytom H. - C., N. XXXX/XX, o odstránenie tela poškodeného, ktorý vecou poveril N. Y. a tento spoločne s M. F. a I. U. v presne nezistený deň v júni 1998 vo večerných hodinách telo poškodeného naložili do motorového vozidla zn. Opel Vectra a odviezli z rodinného domu, kde bol usmrtený, do katastra obce I. T., okres Púchov a uložili do ilegálneho hrobu vykopaného M. M. a M. F., kde bolo telo nájdené dňa 24.09.2010, potom obvinená J. C. dňa 02.07.1998 nahlásila na Odbore kriminálnej polície Okresného riaditeľstva PZ v Trenčíne nezvestnosť poškodeného, pričom v krátkom období po skutku z rodinného domu zobrala majetok patriaci poškodenému, Hifi sústavu a televízor nezistených značiek, motorové vozidlo zn. Opel Astra, VIN: P. v hodnote 100.000,-Sk, do zálohy H.Y. dala videokameru nezistenej značky a fotoblesk zn. METZ 45 za sumu 10.000,- Sk; ďalej si ponechala finančné prostriedky patriace spoločnosti: X., IČO: XXXXXXXX, so sídlom Legionárska 17, Trenčín, z prenájmu podnikateľských priestorov, ktoré poškodený W. X. na základe splnomocnenia v mene tejto spoločnosti spravoval, v celkovej výške 19.435,59 Eur (585.516,60 Sk), čím získala majetkový prospech vo výške najmenej 23.086,92 Eur (695.516,60 Sk).

Okresný súd Trenčín rozsudkom z 18. mája 2012 sp. zn. 2 T 6/2012 uznal obvinenú J. C. vinnou z trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. účinného do 30. 6. 1998 na tom skutkovom základe, že

v dňoch od 27. 6. 1998 do 29. 6. 1998 v presne nezistenú dobu, v priestoroch rodinného domu v U., na ul. C.. X, patriacemu poškodenému W. X., z bezprostrednej blízkosti zozadu jedenkrát strelila revolverom kal. 38 Special do oblasti hlavy v mieste záhlavovej kosti poškodeného W. X., čím došlo u poškodeného k zlomenine spodiny lebečnej, pomliaždeniu mozgu, krvácaniu do mozgu a k zlyhaniu riadiacej a regulačnej funkcie centrálného nervového systému - mozgu, čo viedlo k jeho smrti a následne požiadala C.B., trvale bytom H. - C., N. XXXX/XX, o odstránenie tela poškodeného, ktorý vecou poveril N. Y. a tento spoločne s M. F. a I. U. v presne nezistený deň v júni 1998 vo večerných hodinách telo poškodeného naložil do motorového vozidla zn. Opel Vectra a odviezli z rodinného domu, kde bol usmrtený, a uložili ho do ilegálneho hrobu, pričom telo bolo dňa 24. 9. 2010 nájdené v katastri obce I. T., okres Púchov, ktorý vykopali osoby poverené N. Y., potom obžalovaná J. C. dňa 2. 7. 1998 nahlásila na Odbore kriminálnej polície Okresného riaditeľstva PZ v Trenčíne nezvestnosť poškodeného.

Okresný súd Trenčín z pôvodnej skutkovej vety obžaloby vypustil tú časť, v ktorej sa konštatovalo, že obvinená skutok spáchala v úmysle získať majetkový prospech a tú časť, v ktorej sa konštatovalo, aký majetok patriaci poškodenému obvinená zobrala z rodinného domu, aké finančné prostriedky patriace spoločnosti, ktorú spravoval poškodený W. X. si ponechala a aký majetkový prospech mala týmto činom získať.

Za trestný čin, z ktorého bola obvinená uznaná vinnou, jej bol Okresným súdom Trenčín uložený podľa § 219 ods. 1 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. účinného do 30. 6. 1998, trest odňatia slobody v trvaní 10 (desať) rokov, na výkon ktorého bola podľa § 39a ods. 3 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. účinného do 30. 6. 1998, zaradená do II. (druhej) nápravno-výchovnej skupiny.

Podľa § 288 ods. 1 Trestného poriadku účinného od 1. 9. 2011, bol poškodený D. X. (brat nebohého) s nárokom na náhradu škody odkázaný na občianske súdne konanie.

Proti tomuto rozsudku podali odvolanie obvinená J. C. a prokurátorka Krajskej prokuratúry v Trenčíne.

Obvinená v odvolaní popierala spáchanie skutku a tvrdila, že nebolo dokázané, že by ona bola páchatelkou tohto činu a domáhala sa oslobodenia spod obžaloby.

Prokurátorka krajskej prokuratúry odvolanie smerovala proti výroku o vine a treste rozsudku súdu prvého stupňa. Podľa nej dokazovaním bolo preukázané, že obvinená skutok spáchala v úmysle získať majetkový prospech, a preto mal byť skutok kvalifikovaný tak ako v obžalobe, ako trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. f/ Tr. zák. účinného do 30. 6. 1998. Navrhla, aby v tomto zmysle rozhodol sám krajský súd podľa § 322 ods. 3 Tr. por. č. 301/2005 Z. z. a uložil obvinenej trest odňatia slobody v dolnej polovici trestnej sadzby, so zaradením na jeho výkon do III. (tretej) nápravno-výchovnej skupiny.

Krajský súd v Trenčíne rozhodol o týchto odvolaniach na verejnom zasadnutí uznesením z 2. augusta 2012 sp. zn. 2 To 78/2012 tak, že podľa § 319 Tr. por. odvolania prokurátorky Krajskej prokuratúry v Trenčíne a obvinenej J. C. ako nedôvodné zamietol.

Krajský súd v Trenčíne sa stotožnil so všetkými skutkovými závermi prvostupňového súdu, teda že sa skutok stal tak, ako ustálil okresný súd, že skutok spáchala obvinená J. C., ale že ho nespáchala v úmysle získať majetkový prospech a za správnu považoval právnu kvalifikáciu skutku ako trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1 Tr. zák. účinného do 30. 6. 1998 a taktiež aj uložený trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov, ktorý sa mu javil skôr ako miernejší, ale nie neprimerane, že by bolo potrebné tento výrok rušiť alebo meniť. Aj ostatné výroky rozsudku okresného súdu považoval krajský súd za správne.

Proti uvedenému uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne (súčasne i rozsudku Okresného súdu Trenčín) podala obvinená J. C. dňa 16. mája 2013 na Okresnom súde Trenčín dovolanie prostredníctvom svojho obhajcu, doručené Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie dňa 17. júna 2013. Uviedla v ňom, že obidvomi rozhodnutiami súdov, ktoré napadla, bol porušený zákon a dovolanie opierala o ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ a písm. k/ Tr. por. Súčasne navrhla, aby dovolací súd podľa § 380 ods. 2 Tr. por. rozhodol o prerušení výkonu trestu odňatia slobody s tým, že po prerušení výkonu trestu nebude vzatá do väzby.

Obvinená argumentovala tým, že podľa § 67 ods. 1 Tr. zák., účinného v čase skutku, trestnosť činu zaniká uplynutím premľacej doby, ktorá je 20 rokov v prípade, ak ide o trestný čin, za ktorý zákon dovoľuje uložiť výnimočný trest (§ 67 ods. 1 písm. a/ Tr. zák.) a 10 rokov, ak je horná hranica trestnej sadzby odňatia slobody najmenej 10 rokov (§ 67 ods. 1 písm. b/ Tr. zák.)

Poukázala na to, že ustanovenie § 67a Tr. zák., o nezaniknutí trestnosti trestného činu vraždy podľa § 219 Tr. zák. v premľacej dobe, sa vzťahuje len na prípady, pokiaľ boli spáchané za takých okolností, že zakladajú vojnový zločin alebo zločin proti ľudskosti podľa predpisov medzinárodného práva (§ 67a písm. b/ Tr. zák., účinného v čase, keď sa skutok stal).

Obvinená upriamila pozornosť na to, že v jej prípade zrejme nejde o skutok, na ktorý sa vzťahuje ustanovenie § 67a písm. b/ Tr. zák., ale iba o trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 Tr. zák., za ktorý bolo možné uložiť iba trest odňatia slobody s hornou hranicou 15 rokov, na ktorý sa vzťahuje premľanie trestného stíhania podľa § 67 ods. 1 písm. b/ Tr. zák.

S poukazom na 10-ročnú premľaciu lehotu obvinená upozornila, že skutok, za ktorý bola odsúdená, sa stal 28. júna 1998 a obvinenie za tento skutok jej bolo vznesené 9. augusta 2011, teda viac ako po 13-

tich rokov.

Obvinená uviedla, že Okresný súd Trenčín, za okolností, keď dospel ku skutkovým a právnym záverom uvedeným v rozsudku, bolo jeho povinnosťou konštatovať, že trestnosť činu vo vzťahu k jej osobe zanikla uplynutím premlčacej doby, ktorá bola vo vzťahu k súdom zistenému skutkovému stavu a jeho právnej kvalifikácii 10 rokov. Ak okresný súd konštatoval, že v prípade žalovaného skutku nešlo o trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 2 Tr. zák., ale len o trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 Tr. zák., mal podľa § 281 ods. 1 Tr. por. s poukazom na ustanovenie § 9 ods. 1 písm. a/ Tr. por. trestné stíhanie proti nej zastaviť a prepustiť ju z väzby.

Keďže sa to nestalo, súd jej nezákonne uložil trest za skutok, ktorý bol premlčaný, pričom Krajský súd v Trenčíne napadnutým uznesením všetky odvolania zamietol a potvrdil skutkové a právne závery okresného súdu v tom, že spáchala trestný čin vraždy na skutkovom základe výroku rozsudku okresného súdu podľa § 219 ods. 1 Tr. zák. účinného v čase skutku.

Z toho vyplýva, že aj krajský súd porušil zákon, keď nezistil, že napadnutým rozsudkom boli porušené ustanovenia Trestného zákona, pričom mohol pri konštatovaní správnosti skutkových a právnych zistení konštatovať premlčanie trestného stíhania a trestné stíhanie voči nej zastaviť podľa § 320 ods. 1 písm. c/ Tr. por. a prepustiť ju z väzby.

Súdy porušili zákon v jej neprospech, keď viedli proti nej trestné stíhanie, ktoré bolo neprípustné, a teda ich rozhodnutie bolo založené na nesprávnom použití hmotnoprávnych ustanovení, čo viedlo k nezákonne uloženému trestu.

Na základe toho obvinená navrhovala, aby bolo rozhodnuté v jej prospech v naznačenom smere a rozsahu a aby bola vec vrátená súdu na nové rozhodnutie a aby v zmysle § 380 ods. 2 Tr. por. bolo rozhodnuté, že sa obvinená neberie do väzby.

K dovolaniu obvinenej sa vyjadrila prokurátorka Krajskej prokuratúry v Trenčíne a poškodený D. X..

Poškodený vo vyjadrení uviedol expresívnym výrazom v podstate, že dovolanie je arogantnosťou, vedúcou k absolútnemu rozkladu našej spoločnosti.

Prokurátorka krajskej prokuratúry namietala dôvodnosť podaného dovolania tým, že po začatí trestného stíhania vo veci dňa 24. septembra 2010 pre trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 Tr. zák. bolo všetkými zákonným spôsobom získanými dôkazmi preukázané, že trestný čin vraždy bol spáchaný pre majetkový prospech a že pre tento bolo dôvodne vznesené obvinenie J. C., ktoré jej bolo doručené 10. augusta 2011, pri použitej kvalifikovanej skutkovej podstate trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. f/ Tr. zák. č. 140/1961 Zb., účinného v čase spáchania skutku.

Orgány činné v trestnom konaní predbežne posúdili otázku premlčania ako tzv. hmotnoprávnu predbežnú otázku na základe dôkazného stavu existujúceho v čase rozhodovania o trestnom stíhaní konkrétnej osoby - J. C.. Vznesené obvinenie je treba posúdiť z hľadiska trestného práva hmotného ako právne relevantný akt majúci za následok prerušenie plynutia premlčacej doby.

Prokurátorka je toho názoru, že procesné účinky úkonov orgánov činných v trestnom konaní, aj súdu, z hľadiska prerušenia plynutia premlčacej doby, zostávajú nedotknuté. Poukázala na ustanovenie § 67 ods. 3 písm. a/ Tr. zák. účinného do 30. 6. 1998, podľa ktorého premlčanie trestného stíhania sa prerušuje vznesením obvinenia pre trestný čin o premlčanie ktorého ide, ako aj po ňom nasledujúcimi úkonmi policajného orgánu, vyšetrovateľa, prokurátora, alebo súdu smerujúcimi k trestnému stíhaniu páchateľa.

V danej veci to bolo všetko splnené. Vyšetrovateľ vykonal, okrem 24 výsluchov svedkov aj ďalšie úkony smerujúce k trestnému stíhaniu páchateľa, ktoré mali za následok prerušenie premlčacej doby. Prokurátorka podotkla, že právnou kvalifikáciu skutku po vznesení obvinenia akceptoval, okrem orgánov

činných v trestnom konaní, tak okresný ako aj krajský súd pri rozhodovaní o väzbe i po podaní obžaloby a táto ostala nezmenená až po rozhodnutie prvostupňového súdu dňa 18. mája 2012, pričom dôkazy, ktoré boli zabezpečené v prípravnom konaní a ktoré boli vykonané na hlavnom pojednávaní sa žiadnym zásadným spôsobom nezmenili. Rozdiel nastal až po vykonaní hlavného pojednávania v ich vyhodnotení súdom, z čoho je tiež zrejmé, že súd vznesené obvinenie pre kvalifikovanú skutkovú podstatu trestného činu vraždy nepovažoval za účelové, ale v danom štádiu konania za správne, zodpovedajúce získaným dôkazom a vyhodnoteniu dôkaznej situácie.

Podľa prokurátorky, právne úvahy založené na oponujúcej právnej argumentácii by znamenali, že súdy pri rozhodovaní o vine a treste by s platnosťou ex tunc anulovali všetky úkony prerušujúce plynutie premľacej doby nielen orgánov činných v trestnom konaní, ale aj úkony sudcu pre prípravné konanie a následne aj súdu rozhodujúceho v merite veci. Orgány činné v trestnom konaní by pri takejto argumentácii vystupovali ako súdna autorita už v prípravnom konaní a to v rozpore so zásadou práva na spravodlivý proces.

Na základe toho prokurátorka vo vyjadrení navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky, keďže neboli splnené dôvody dovolania podľa § 371 písm. i/ a k/ Tr. por., dovolanie obvinenej J. C. odmietol podľa § 382 písm. c/ Tr. por.

Zástupkyňa generálneho prokurátora Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí dovolacieho súdu uviedla, že sa pridŕžiava písomného vyjadrenia k dovolaniu, ktoré k nemu podala prokurátorka Krajskej prokuratúry v Trenčíne, teda, že dovolanie nie je dôvodné, lebo došlo k prerušeniu premľčania trestného stíhania. Uviedla, že práve preto, že neexistoval jednotný výklad ustanovenia § 437 ods. 4 Tr. zák., bol iniciovaný prvým námestníkom generálneho prokurátora návrh na začatie konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky o súlade tohto ustanovenia s Ústavou Slovenskej republiky. Doplnila argumentáciu vyjadrenia k dovolaniu v tom zmysle, že aj s ohľadom na obsah Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL.ÚS 9/2013 z 10. septembra 2014 k prerušeniu premľčania trestného stíhania došlo za existencie dvadsaťročnej premľčacej lehoty vzťahujúcej sa na daný trestný čin, a preto navrhla dovolanie obvinenej podľa § 392 ods. 1 Tr. por. ako nedôvodné zamietnuť.

Obvinená na verejnom zasadnutí dovolacieho súdu dňa 3. septembra 2013 i s poukazom na to, že v dôsledku podania návrhu na začatie konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky o súlade ustanovenia § 437 ods. 4 Tr. zák. s článkom 1 ods. 1, článkom 2 ods. 2 a článkom 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky došlo zo strany Ústavného súdu Slovenskej republiky k pozastaveniu účinnosti ustanovenia § 437 ods. 4 Tr. zák., navrhovala vyhovieť jej dovolaniu, keďže došlo k premľčaniu trestného stíhania a zastaviť trestné stíhanie ako neprípustné a prepustiť ju z výkonu trestu odňatia slobody.

Najvyšší súd Slovenskej republiky verejné zasadnutie konané o dovolaní obvinenej dňa 3. septembra 2013 odročil a vyčkal na definitívne rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky v nastolenej otázke ústavnosti ustanovenia § 437 ods. 4 Tr. zák. vznesenej návrhom prvého námestníka generálneho prokurátora Slovenskej republiky a pred svojím rozhodnutím sa oboznámil s Nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky z 10. septembra 2014 sp. zn. PL.ÚS 9/2013, na ktorý reagovali aj strany v konaní.

Na argumentáciu zástupkyne generálneho prokurátora na verejnom zasadnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 11. decembra 2014 obvinená prostredníctvom obhajcu reagovala tak, že Ústavný súd Slovenskej republiky pokiaľ v prvom bode výroku vyslovil, že len druhá veta ustanovenia § 437 ods. 4 zák. č. 300/2005 Z. z. (Trestný zákon) nie je v súlade s článkom 1 ods. 1, článkom 2 ods. 2 a článkom 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky a v druhom bode výroku vyslovil, že návrhu bývalého prvého námestníka generálneho prokurátora Slovenskej republiky vo zvyšnej časti nevyhovuje, nijako nerozhodol o tom, či je alebo nie je § 437 ods. 4 v rozpore s článkom 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Ak má tento princíp platiť vo všeobecnosti a nemožno uplatniť pri súbehu dvoch trestných zákonov zákon, ktorý je menej priaznivý pre obvineného, tak o to skôr to platí v tomto prípade.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) konštatuje, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou, v zákonnej lehote a predpísaným spôsobom (§ 369 ods. 2 písm. a/ Tr. por. a § 370 ods. 1 Tr. por.) a konštatuje tiež, že boli splnené aj ďalšie podmienky dovolania podľa § 372 až § 374 Tr. por. Preto dovolací súd prerokoval dovolanie na verejnom zasadnutí v zmysle § 384 ods. 1 Tr. por. a preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výroku napadnutého uznesenia, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, so zameraním na dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ a k/ Tr. por., uplatňovaný obvinenou v dovolaní a zistil, že zákon bol porušený napadnutým uznesením i v konaní, ktoré mu predchádzalo, v neprospech obvinenej J. C. z dôvodov v týchto ustanovenia predpokladaných.

V predmetnej trestnej veci došlo k porušeniu hmotnoprávneho ustanovenia § 67 ods. písm. b/ Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v jeho znení účinnom ku dňu 29. 6. 1998, teda ku dňu ukončenia skutku, ako bol ustálený súdom prvého stupňa. Toto ustanovenie bolo porušené tým, že sa vo vzťahu k obvinenej neaplikovalo. Tým bol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Zároveň v dôsledku porušenia uvedeného ustanovenia, že sa neaplikovalo, hoci sa malo, došlo aj k porušeniu ustanovenia § 9 ods. 1 písm. a/ Tr. por. (zák. č. 301/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov), že sa už na hlavnom pojednávaní okresného súdu, pri rozhodnutí o obžalobe a ustálení skutku i jeho právnej kvalifikácie, tak ako to ustálil okresný súd, nezastavilo trestné stíhanie ako neprípustné. Ak pri ustálených skutkových zisteniach a právnej kvalifikácii skutku použitej okresným súdom nedošlo k náprave ani v odvolacom konaní na Krajskom súde v Trenčíne a ten napadnutým uznesením zamietol obidve podané odvolania ako nedôvodné, došlo k porušeniu zákona v neprospech obvinenej v oboch uvedených ustanoveniach a tiež v ustanovení § 319 Tr. por. a tým je daný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. k/ Tr. por.

Podľa § 67 ods. 1 písm. b/ Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v jeho znení účinnom ku dňu spáchania skutku, trestnosť činu zaniká uplynutím premlčacej doby, ktorá je desať rokov, ak je horná hranica trestnej sadzby odňatia slobody najmenej desať rokov.

Podľa § 9 ods. 1 písm. a/ Trestného poriadku (zák. č. 301/2005 Z. z.) trestné stíhanie nemožno začať, a ak už bolo začaté, nemožno v ňom pokračovať a musí byť zastavené, ak je trestné stíhanie premlčané.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. dovolanie je možné podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa § 371 ods. 1 písm. k/ Tr. por. dovolanie možno podať ak proti obvinenému sa viedlo trestné stíhanie, hoci bolo neprípustné.

Obidva vo veci konajúce súdy v základnom konaní sa nezaoberali otázkou premlčania trestného stíhania pri kvalifikácii skutku ako trestného činu vraždy podľa § 219 ods. 1 Tr. zák. účinného ku dňu spáchania činu, resp. z ich rozhodnutí nie je zrejmé, či a akými úvahami sa spravovali, keď trestné stíhanie za premlčané nepovažovali.

Ani strany v konaní túto otázku nenamietali. Vyššie bol zhrnutý stručný obsah ich odvolaní a je zrejmé, že obvinená pri ustálenej právnej kvalifikácii skutku súdom prvého stupňa sa nedomáhala toho, že v takom prípade z dôvodu § 67 ods. 1 písm. b/ Tr. zák., účinného ku dňu, keď sa skutok stal, malo byť trestné stíhanie zastavené, pretože apelovala, že je nevinná a domáhala sa oslobodenia spod obžaloby. Zdôrazniť však treba, že obvinený nemá povinnosť uplatniť námietku premlčania, ale povinnosť zo zákona aplikovať ustanovenia o premlčaní a neprípustnosti trestného stíhania má súd, ak taká skutočnosť nastane.

V predmetnom prípade bolo trestné stíhanie vo veci pre trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. začaté 24. septembra 2010 a to neodkladným a neopakovateľným úkonom, ohliadkou miesta nálezu ľudských pozostatkov v katastri obce I. T..

Po vykonaných úkonoch orgánov činných v trestnom konaní bolo vo vzťahu ku konkrétnej osobe J. C. podľa § 206 ods. 1 Tr. por. vznesené obvinenie uznesením vyšetrovateľa Policajného zboru z 9. augusta 2011. Obvinenie jej bolo vznesené pre trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. f/ Tr. zák. č. 140/1961 Zb. účinného v čase spáchania činu a to na tom skutkovom základe, ako bol neskôr prevzatý do obžaloby a je vyššie uvedený.

Pri tejto kvalifikácii trestného činu vraždy aj podľa odseku 2 písm. f/, § 219 Tr. zák. č. 140/1961 Zb., účinného ku dňu, keď sa skutok stal, bolo možné zaň uložiť trest odňatia slobody na dvanásť až pätnásť rokov alebo výnimočný trest. V takom prípade pri posudzovaní trestnosti činu za uvedenej právnej kvalifikácie z hľadiska premlčania trestného stíhania vzťahovala sa naň lehota dvadsiatich rokov uvedená v § 67 ods. 1 písm. a/ Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v jeho znení účinnom v čase spáchania skutku. Podľa tohto ustanovenia trestnosť činu zaniká uplynutím premlčacej doby, ktorá je dvadsať rokov, ak ide o trestný čin, za ktorý tento zákon v osobitnej časti dovoľuje uložiť výnimočný trest. Z uvedeného je zrejmé, že v čase vznesenia obvinenia J. C. pre kvalifikovanú skutkovú podstatu trestného činu vraždy podľa druhého odseku § 219 Tr. zák. dňa 9. augusta 2011 ešte neuplynula dvadsaťročná lehota na zánik trestnosti činu pre premlčanie trestného stíhania. Dôvodne sa tak mohlo viesť trestné stíhanie v prípravnom konaní i po podaní obžaloby v konaní pred súdom, ale len do momentu, pokým autoritatívnym výrokom súdu nedošlo k zmene právnej kvalifikácie skutku na trestný čin vraždy iba podľa odseku 1 § 219 Tr. zák. Za ten bolo možné podľa Trestného zákona účinného v čase, keď sa skutok stal, uložiť trest odňatia slobody na desať až pätnásť rokov. Pri takej trestnej sadzbe trestnosť činu zanikala uplynutím desaťročnej premlčacej doby podľa § 67 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. č. 140/1961 Zb., účinného v čase, keď sa skutok stal.

Argumentácia prokurátorky Krajskej prokuratúry v Trenčíne vo vyjadrení k dovolaniu o prerušení premlčania trestného stíhania vznesením obvinenia, ako aj všetkými po ňom nasledujúcimi úkonmi vyšetrovateľa, prokurátora alebo súdu, je priliehavá, ale len vo vzťahu k trestnému činu vraždy podľa § 219 ods. 2 písm. f/ Tr. zák., teda pri prísnejšej právnej kvalifikácii skutku a to takej, pri ktorej v čase vznesenia obvinenia, ani v čase podania obžaloby a ani v čase rozhodovania súdu prvého stupňa na tento trestný čin sa vzťahujúca premlčacia doba ešte neuplynula.

Okamihom, keď okresný súd, po vykonaní dokazovania na hlavnom pojednávaní, dospel k záveru, že nešlo o trestný čin spáchaný s úmyslom získať majetkový prospech a že skutok posudzuje ako menej závažný trestný čin vraždy iba podľa § 219 ods. 1 Tr. zák., nutne sa musel vyrovnáť aj s otázkou jeho trestnosti z hľadiska premlčania trestného stíhania.

Ustanovenie § 67 ods. 3 písm. a/ Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení účinnom v čase, keď sa v danej veci posudzovaný skutok stal, nemožno chápať tak, že vznesením obvinenia pre závažnejší trestný čin sú splnené podmienky pre prerušenie premlčania i pre menej závažný trestný čin.

Podľa ustanovenia § 67 ods. 3 písm. a/ Tr. zák. č. 140/1961 Zb. premlčanie trestného stíhania sa prerušuje vznesením obvinenia pre trestný čin, o premlčanie ktorého ide, ako aj po ňom nasledujúcimi úkonmi policajného orgánu, vyšetrovateľa, prokurátora alebo súdu smerujúcimi k trestnému stíhaniu páchatela. Použitie spojenia v texte tohto ustanovenia „o premlčanie ktorého ide“, jasne naznačuje, že sa má na mysli ten trestný čin, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, alebo neskôr podaná obžaloba, resp. ako ho svojim rozhodnutím kvalifikoval súd. Podľa tejto kvalifikácie skutku sa potom posudzuje jeho trestnosť aj z hľadiska otázky premlčania trestného stíhania a či nedošlo k prerušeniu premlčania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že z hľadiska dĺžky premlčacej doby je rozhodujúca skutočná povaha trestného činu, ako sa javí súdu po vykonaní hlavného pojednávania a nie to, ako bol skutok kvalifikovaný obžalobou alebo pri vznesení obvinenia v predchádzajúcom štádiu trestného konania.

Ak súd prvého stupňa kvalifikoval skutok ako trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 Tr. zák. účinného v

čase, keď sa skutok stal, na ten sa vzťahovala desaťročná lehota na premlčanie trestného stíhania a tá v predmetnom prípade uplynula už pred vznesením obvinenia, to znamená, že vznesenie obvinenia nemohlo zakladať dôvod prerušenia premlčania. K prerušeniu plynutia premlčacej doby by tak mohlo prísť len za predpokladu, že nastala skutočnosť zakladajúca prerušenie premlčania podľa § 67 ods. 3 písm. b/ Tr. zák. účinného v čase činu, podľa ktorého sa prerušuje, ak páchatel spáchal v premlčacej dobe trestný čin nový, na ktorý tento zákon ustanovuje trest rovnaký alebo prísnejší. V danom prípade sa teda má na mysli trestný čin s trestnou sadzbou odňatia slobody na desať až pätnásť rokov alebo prísnejšou. Takáto skutočnosť v predmetnom prípade zistená nebola. Nešlo ani o taký prípad, že by uplynutím premlčacej doby nezanikla trestnosť činu podľa § 67a písm. b/ Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení účinnom v čase spáchania skutku, ako na to bolo správne poukázané v dovolaní, lebo o tam predpokladaný trestný čin nešlo.

Preto v posudzovanom prípade premlčacia doba trestného stíhania za trestný čin, ako ho kvalifikoval okresný súd, uplynula po desiatich rokoch odo dňa nasledujúceho, ako sa skutok stal. Skutok bol ustálený tak, že sa stal do 29. júna 1998. To znamená, že dňom 30. júna 2008 došlo k premlčaniu trestného stíhania za trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 Tr. zák. v jeho znení účinnom v čase, keď sa skutok stal.

Premlčacia doba trestného stíhania neuplynula skôr než nadobudol účinnosť nový Trestný zákon č. 300/2005 Z. z., ale až po nadobudnutí jeho účinnosti, teda po 1. januári 2006. No ani vzhľadom na znenie prechodného ustanovenia § 437 ods. 4 Tr. zák. č. 300/2005 Z. z., podľa ktorého ak došlo k premlčaniu trestného stíhania alebo k premlčaniu výkonu trestu pred účinnosťou tohto zákona podľa doterajších predpisov, ustanovenia o premlčaní trestného stíhania a premlčaní výkonu trestu sa podľa tohto zákona nepoužijú, nebolo možné konštatovať, že by v predmetnom prípade nedošlo k premlčaniu trestného stíhania.

Aj keď Ústavný súd Slovenskej republiky Nálezom z 10. septembra 2014 sp. zn. PL.ÚS 9/2013 nevyslovil, že by prvá časť vety § 437 ods. 4 Tr. zák. nebola v súlade s článkom 1 ods. 1 prvou vetou, článkom 2 ods. 2 a článkom 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky, neznamená to, že ak premlčacia doba trestného stíhania podľa skoršieho Trestného zákona neuplynula do 31. decembra 2005, že vždy sa budú aplikovať ustanovenia o premlčaní trestného stíhania podľa nového Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. bez ohľadu na iné ustanovenia o pôsobnosti Trestného zákona a bez prihliadania na článok 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky a článok 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Podľa článku 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Neskorší zákon sa použije, ak je to pre páchatela priaznivejšie.

Podľa článku 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nikoho nemožno odsúdiť za konanie alebo opomenutie, ktoré v čase, keď bolo spáchané, nebolo podľa vnútroštátneho alebo medzinárodného práva trestným činom. Takisto nesmie byť uložený trest prísnejší, než aký bolo možné uložiť v čase spáchania činu.

Podľa § 16 ods. 1 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. účinného v čase, keď sa skutok stal, trestnosť činu sa posudzuje podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný; podľa neskoršieho zákona sa posudzuje len vtedy, ak je to pre páchatela priaznivejšie.

Podľa § 2 ods. 1 Tr. zák. č. 300/2005 Z. z. trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Ak v čase medzi spáchaním činu a vynesením rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona, ktorý je pre páchatela priaznivejší.

I keď logickým výkladom z opaku znenia prvej vety § 437 ods. 4 Tr. zák. vyplýva, že ak premlčacia

doba podľa predchádzajúcich predpisov neuplynula do 31. decembra 2005, že sa použijú ustanovenia o premlčaní podľa nového Trestného zákona č. 300/2005 Z. z., neznamená to, že sa použijú vždy, ale len v intenciách vyššie uvedených ustanovení o časovej pôsobnosti Trestných zákonov. Vzhľadom na ustanovenie § 2 ods. 1 Tr. zák. č. 300/2005 Z. z., ktorý je odrazom ústavného článku 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky, to znamená, že len ak pri porovnávaní súhrnu všetkých do úvahy prichádzajúcich relevantných ustanovení viacerých Trestných zákonov, ktoré nadobudli účinnosť od času spáchania činu do vynesenia rozsudku, je aj pri zohľadnení ustanovení o premlčaní trestného stíhania podľa § 87 Tr. zák. č. 300/2005 Z. z. tento zákon najpriaznivejším pre páchatel'a na posúdenie trestnosti činu, použije sa tento nový Trestný zákon.

Vzhľadom na znenie ustanovení § 87 ods. 1, 2 aj 3 Tr. zák. č. 300/2005 Z. z. nie sú tieto v predmetnom prípade priaznivejšie pre obvinenú a ani neskoršie znenia Trestného zákona č. 140/1961 Zb., ktoré nadobudli účinnosť po tom ako sa skutok stal, najmä nie v znení zákona č. 457/2003 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 1. decembra 2003 a ktorým došlo zmenou ustanovenia § 67 k predĺženiu premlčacích lehôt, než bolo znenie ustanovenia § 67 ods. 1 písm. b/ Tr. zák. č. 140/1961 Zb. platného a účinného v čase spáchania činu.

Ak nie je z hľadiska relevantných ustanovení pre posúdenie trestnosti činu nový Trestný zákon ako celok pre páchatel'a priaznivejší, použije sa tiež ako celok ten predchádzajúci, ktorý priaznivejším je. Nie je možné časť ustanovení aplikovať podľa skoršieho Trestného zákona a časť podľa neskoršieho. Osobitne nie pokiaľ niektoré neskoršie ustanovenia sú nepriaznivejšie pre páchatel'a než tie, ktoré boli účinné v čase spáchania činu. Inak by išlo o nežiaducu retroaktivitu v neprospech páchatel'a neprípustnú v trestnom práve hmotnom.

Vzhľadom na znenie poslednej vety ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., že dovolací súd správnosť a úplnosť zisteného skutku nemôže skúmať ani meniť, nie je najvyšší súd oprávnený zaoberať sa opodstatnenosťou záveru prvostupňového súdu a s ním sa stotožňujúceho druhostupňového súdu, že skutok nebol spáchaný s úmyslom získať majetkový prospech, ba ani toho záveru, ktorý vyústil do skutkových zistení oboch súdov. V danom štádiu konania o mimoriadnom opravnom prostriedku je vo veci rozhodujúci nemenný skutkový stav, ako ho ustálil súd prvého stupňa. Daný skutok, uvedený v rozsudku súdu prvého stupňa, bolo možné posúdiť ako trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v jeho znení účinnom v čase spáchania skutku, lebo všetky zákonné znaky tohto trestného činu, formálne i materiálne, tento skutok vykazoval.

Vychádzajúc z tohto skutkového stavu a pri tejto právnej kvalifikácii skutku, ako ho kvalifikoval okresný súd, pri správnom postupe v intenciách Trestného poriadku verdiktom okresného súdu nemal byť odsudzujúci rozsudok, ale podľa § 281 ods. 1 Tr. por. uznesenie o zastavení trestného stíhania z dôvodu § 9 ods. 1 písm. a/ Tr. por. Prokurátor i poškodený by potom proti takému uzneseniu mohli podať sťažnosť, ktorá by mala odkladný účinok a v ktorej prokurátor mohol namietat' tie okolnosti, pre ktoré podľa neho išlo o čin prísnejšie trestný, a tak by sa musel aj krajský súd vyrovnat' s otázkou premlčania trestného stíhania trestného činu podľa § 219 ods. 1 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení účinnom v čase spáchania činu.

V takom prípade obvinená by mala možnosť urobiť vyhlásenie podľa § 9 ods. 3 Tr. por., že napriek zastaveniu trestného stíhania na prejednaní veci trvá. O tom by musela byť v zmysle citovaného ustanovenia poučená.

Krajský súd v Trenčíne však aj tak, za vtedy existujúcej trestno-procesnej situácie, mal povinnosť zo zákona, bez ohľadu na to, že taká odvolacia námietka nebola vznesená, zaoberať sa otázkou premlčania trestného stíhania obvinenej, lebo tento súd definitívne uzavrel skutkový i právny stav tak, že ide o trestný čin podľa § 219 ods. 1 Tr. zák. č. 140/1961 Zb. v znení účinnom v čase, keď sa skutok stal, a teda mal sa v celom rozsahu zaoberať otázkou jeho trestnosti a ak chybu urobil okresný súd, mal ju napraviť sám tak, že by rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a rozhodol podľa § 320 ods. 1 písm. c/ Tr. por., s poukazom na § 281 ods. 1 a § 9 ods. 1 písm. a/ Tr. por.

Pokiaľ krajský súd podľa § 319 Tr. por. odvolania zamietol ako nedôvodné a v zmysle § 317 ods. 1 Tr. por. neprihliadol i na chyby, ktoré neboli odvolaniami vytýkané, hoci by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por., porušil tak zákon, okrem už spomenutých ustanovení, aj v ustanovení § 319 Tr. por. v neprospech obvinenej.

Vzhľadom na zistené a vyslovené porušenie zákona napadnutým uznesením a v konaní, ktoré mu predchádzalo, v neprospech obvinenej J. C. Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trenčíne, ako aj rozsudok Okresného súdu Trenčín i všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením stratili podklad.

Podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Najvyšší súd Slovenskej republiky prikázal Okresnému súdu Trenčín, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol. Treba vychádzať z toho, že skutkový stav ustálený súdmi prvého a druhého stupňa nemožno v dovolacom konaní meniť a to má dôsledky i v tom, že to nie je možné ani v novom konaní po zrušení chybných rozhodnutí založených na nesprávnom použití hmotnoprávných ustanovení. To znamená, že okresný súd bude musieť, rešpektujúc ustanovenia § 391 ods. 1 a 2 Tr. por., na základe toho, že už po vykonanom hlavnom pojednávaní ustálil skutkový stav a právnu kvalifikáciu skutku, vydať na hlavnom pojednávaní zákonu zodpovedajúce rozhodnutie odrážajúce skutočnosť, že trestné stíhanie obvinenej J. C. pre trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 Tr. zák. č. 140/1961 Zb., v znení účinnom v čase, keď sa skutok stal, bolo premŕčané. Jeho rozhodnutie musí obsahovať, okrem ostatného poučenia i adekvátne poučenie obvinenej v intenciách § 9 ods. 3 Tr. por.

Podľa § 380 ods. 2 Tr. por. ak sa vykonáva na obvinenom trest odňatia slobody uložený mu pôvodným rozsudkom a dovolací súd na dovolanie výrok o tomto treste zruší, rozhodne súčasne o väzbe.

V danom prípade v novom konaní vzhľadom na vyslovený právny názor o neprípustnosti trestného stíhania obvinenej J. C. pre trestný čin, za ktorý vykonávala trest odňatia slobody, pre tento sa ďalej nemôže viesť trestné stíhanie, a tak neprichádza do úvahy ani jej vzatie do väzby, lebo by bolo bezdôvodné.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.